

Prof. dr. Janez Novak

**MEDIACIJA V DELOVNIH
SPORIH**

1. POJEM

- * **Mediacija = posredovanje**
- * **Konciliacija = sprava, pomiritev**
- * **Pojem mediacija:**
  - **prostovoljna / sporazumna**
  - **mirna**
  - **neformalna**
  - **hitra**
  - **ekonomična**
  - **tretja / nepristranska stranka (mediator): **aktivno (so)delovanje** (dve področji), pomiritev strank**
  - **poravnava**

2. BISTVENI VZROKI ZA SPORE

2.1. Splošno

Vzroki:

- **posredni - pred in / ali med sklepanjem PZ**
- **neposredni - v času trajanja / veljavnosti / izpolnjevanja PZ**

Posredni vzroki:

- **Neustrezna / pomanjkljiva / protizakonita PZ**
- **Medsebojni odnosi - obveščanje**
- **Nedorečena / dvomljiva / nejasna pravna podlaga**

2.2. Neustrezna / pomanjkljiva pogodba

- **Pogajanja – resen namen, opustitev namena (odgovornost), “tipske pogodbe”**
- **Soglasje volj (napake: grožnja, bistvena zmota, prevara, navidezna pogodba)**
- **Ničnost (predmet: nemogoč, nedopusten, nedoločen, nedoločljiv)**
- **Podlaga (ne v nasprotju z ustavo, prisilni predpisi in moralnimi načeli)**

2.3. Medsebojni odnosi

- Popolno obveščanje
- Osebni pogledi, stališča in želje
- Delavec – osebne in strokovne sposobnosti za opravljanje dela, obveznosti iz PZ (navodila, obveščanje ..)
- Delodajalec – izpolnjevanje pogojev iz PZ (plača, varno delo, delavčeva zasebnost, osebni podatki ..)

2.4. Nejasna pravna podlaga

- Nasprotje v istem zakonu
- Nasprotja med zakoni
- Nasprotja med KP
- Upoštevati institute:
  - * prevalitev dokaznega bremena
  - * v korist delavca (“in favorem ..”)
  - * prisilni predpisi
  - * omejitev volje strank

3. POSEBNOSTI MEDIACIJ V DELOVNIH SPORIH

3.1. Zgodovinsko izročilo

- **1808 / 1813 (FR) Sveti članov miritvenega
razsodišča**
- **Po 1835 (Nem) Obrtna in tovarniška
“sodišča”**
- **1886 / 88 Skandinavija, mirno reševanje KDS**
- **1882 Ženevski kanton - Konciliacijsko sodišče**
- **1883 ugotovitve avstrijske vlade**
- **1906 Švedska, zakon o mediaciji**

3.2. Značaj pravnega razmerja, stranke, predmet spora (odpoved PZ)

- **Značaj pravnega razmerja:**
  - * dolgotrajno, * obveznosti strank, * čez vsebino PZ, * socialna varnost
- **Stranke:**
  - * IDS: tožnik – fizična oseba,
  - * KDS: posebnost strank, pomen / obseg predmeta spora
- **Predmet spora:**
  - * splošna načela, * odpoved PZ, * reintegracija

3.3. Pravne posebnosti

3.3.1. Prevalitev dokaznega bremena

- **Pojem (dokazno breme, prevalitev)**
- **Prevalitev dokaznega bremena:**
  - * **razlogi v delovnih razmerjih**
  - * **podlaga: Konvencija (4. in 9. člen), ZDR (6., 45., 82, 187. člen)**

3.3.2. V korist delavca

- Pojem

- * **pravni standard (omejitev avtonomije delodajalca)**
- * **ugodnejša ureditev določenega instituta v pravni normi, kot po splošnih načelih**
- * **konkreten primer (dvom: katero normo uporabiti, dejanski stan)**

3.3.3. Prisilni predpisi

- **Pojem:** predpisi, ki točno določajo, kako je treba urediti določeno vprašanje
- **Razlog v del. pravu:** varstvo delavca, omejitev razpolaganja delodajalca
- **Primeri:**
  - * vsebina in oblika PZ, * DR za nedol. čas,
  - * načini prenehanja PZ, * plača, * del. čas,
  - * odmori., * posebno varstvo
  - * ničnost (izpodbojnost), * prekluzije

3.3.4. Omejitev volje strank

- **Splošna načela – ni omejitve pri izjavi volje (razpolaganje s pravico, obveznostjo ali pravnim razmerjem)**
- **Volja je omejena: * s prisilnimi predpisi, * “v korist delavca”, * z nekaterimi instituti (ničnost, prekluzija) * z ustaljeno sodno prakso (elementi DR, 4. člen ZDR, volja ni pomembna / odločilna)**

3.4. Mediacija in navedeni instituti

- **Prevalitev dokaznega bremena: ni pomembna za mediacije**
- **V korist delavca: ni pomembno**
- **Prisilni predpisi: stranke jih morajo upoštevati, opozorilo mediatorja**
- **Ničnost in izpodbojnost: ničnost – opozorilo mediatorja**
- **Prekluzija in zastaranje: prekluzija – opozorilo mediatorja**

4. NEKAJ PRIMEROV IZ PRAKSE

4.1. Odnosi med strankama

- Intimna želja za poravnavo**
- Obnašanje in ravnanje med mediacijo**
- Pomirjenost, spravljivost, razumevanje**

4.2. Mediacija in e - pošta

- Zagotovljena varna elektronska pot**
- Tajnost**
- Vabila**

4.3. “Presenečenja” v postopku mediacije

- Vzemirjanje in drug delovni prostor
- Goljufanje strank delodajalca
- Daljša zaporna kazen, vrnitev v DR
- Umik soglasja, novo mediacijsko srečanje, “poravnava”

4.4. Odpoved PZ

- Zamotan tožbeni zahtev
- Smer vodenja mediacije, denarna odmena

4.5. Mediacija in poravnalni narok

- “.. sodišče ponudi mediacijo v vsaki zadevi, razen ...” (15/1 ZARSS)
- Poravnalni narok se ne razpiše, “če so stranke predhodno že brezuspešno izvedle postopek mirnega reševanja spora ..” (305.a/4 ZPP)
- Več mirnih načinov in delovno pravo
- Načeli hitrosti in ekonomičnosti postopka

4.6. Mediacija in država

- **Tožbeni zahtev** – predmet poravnave
- **Potrditev poravnave, nadzor**
- **(Ne)primernost**

4.7. Združevanje mediacij

- **Načelo tajnosti onemogoča združevanje**
- **Dogovor med strankama**
- **Pouk mediatorja**

4.8. Mediacija in vzorčni postopek

- **279.b/1 člen ZDR:**”.. večje število tožb, enaka ali podobna dejanska in ista pravna podlaga ..” lahko izvede vzorčni postopek
- **Pomisleki za vzročni postopek:**
  - * **mediacija ali redni sodni postopek**
  - * **različne možne poravnave v mediaciji (o zahtevku, čez ali mimo njega)**
  - * **sojenje v stvari sami**
  - * **enako varstvo pravic (22. člen ustave)**

4.9. Nekateri drugi primeri

- “Grožnja” s kazensko ovadbo in odškodninsko tožbo
- “Ta sodna poravnava je zaupna”:
  - * javnost glavne obravnave
  - * mediacija je tajna (11., 12. člen ZMCGZ)
  - * ni ničnosti (86. člen OZ)
- Možnosti: v okviru tožbenega zahtevka, “mimo” ali “čez” njega